

ОТГОВОРИ

Въпроси и отговори
Ръководител на инициатива
Дата
ВСС - 17/22/18-05-2026
25

от Петър Петков Монеv, кандидат за заемане на длъжността
административен ръководител – председател на Окръжен съд -
Добрич

Относно: въпроси, зададени от г-жа Биляна Гяурова-
Вегертседер – директор на Български институт за правни инициативи

Уважаеми членове на Съдийската колегия на ВСС,

Уважаема госпожо Гяурова,

Във връзка с поставените ми въпроси, давам следните отговори:

1. Смятате ли, че следва да продължи реформата в съдебната власт след решението на КС от 26.07.2024г. относно промените в Конституцията на Република България, обн. в ДВ бр.106 от 22.12.2023г., и ако да, в каква посока?

Да, смятам, че реформата в съдебната власт следва да продължи, но след ясно очертаване на стратегическите цели пред обществото и България. Освен това е нужен и обществен консенсус за промените в сферата на правосъдието с очертаване на ясни мерки за преодоляване на съществуващите дефицити. Считаю, че за оформяне на обществено правосъзнание, основано на европейски ценности, е необходимо предвиждане на механизми за взаимодействие между правосъдните органи и образователните институции. Според мен това би подпомогнало образоваността в обществото по правни въпроси и би спестило немалка част от задачите пред правосъдието. Реформа в съдебната власт означава въвеждане на конкретни промени чрез които да се отстранят конкретни недостатъци или грешки, както и да се постигнат конкретни цели. Целите в случая са гарантиране на независимостта на съдебната власт от външни влияния, ефективност на правораздавателната дейност, постигане на добра кадрова политика, дигитализация, въвеждане на ясни критерии за атестиране и кариерно израстване и подобряване на достъпа до правосъдие.

2. Проблемът с неравномерната натовареност е повсеместен и все още не е намерена формулата, чрез която да се постигне баланс между отделните съдебни райони. Какви са Вашите виждания за въвеждане на инструменти /от нормативен и организационен характер/ за постигане на по-равномерна натовареност между органите на съдебната власт и отделните магистрати?

Проблемът с неравномерната натовареност на съдилищата в страната е комплексен и преди да се пристъпи към решаването му следва да се направи подробен анализ на причините за съществуването му. Смятам, че на първо място следва да се вземе предвид числеността на населението в различните съдебни райони, което обуславя по-високата

натовареност на съдилищата в големите градове. Освен това следва да се съобразят и различните специфики на всеки един съдебен район. Доколкото в големите съдилища се наблюдава специализиране на съдии по матери, докато в по-малките съдилища такава специализация не е налице, като същите разглеждат наказателни, граждански и административни дела.

Считам, че следва да се търси комплексен подход при справяне с предизвикателствата на неравномерната натовареност. Технологичните нововъведения ще подобрят свързаността между отделните институции и биха повишили значително възможността да се възлагат за произнасяне на по-натоварените органи производства, които не предполагат явяване на страните в открито съдебно заседание. Последното би облекчило ситуацията с неравномерното натоварване, би дало поглед за качеството на работа в съдилища от други съдебни райони. За да се решат съществуващите проблеми, трябва да се промени концепцията на мисленето, което е довело до натрупването им, както и да се излезе от рамката на сега съществуващите модели.

3. Една от широко дискутираните теми в съдийските среди е тази за възнагражденията и начина на определянето им. Какво е Вашето мнение по въпроса – смятате ли, че разликата във възнагражденията между инстанциите е прекомерна? Необходимо ли е законово закрепване на критериите за определяне на възнагражденията на всички нива в системата, а не само на т. нар. „трима големи“?

Всеки съдия трябва да получава достойно възнаграждение за положения от него труд. Дали разликата между възнагражденията между отделните инстанции е прекомерна, е въпрос, който изисква обстоен анализ в сравнителен план на броя на делата постъпили в съответните съдилища от различни нива, тяхната сложност, както и кадровата обезпеченост на органите на съдебната власт. Възнагражденията следва да съответстват на отговорността, компетентността и спецификата на дейността на съответното ниво на правораздаване. Съществуващият модел е нормативно обусловен, а евентуални промени са от компетентността на законодателя и следва да се основават на обективен анализ, при съблюдаване на принципите на независимост и равнопоставеност на магистратите.

4. На 01.07.2024г. КС на РБ излезе с решение, което обявява за противоконституционни текстовете от ЗМ и ГПК, въвеждащи задължение за провеждане на процедурата по медиация по някои видове дела. Какво е мнението Ви за прилагането/използването на процедура по медиация в рамките на всящ съдебен процес?

Процедурата по медиация следва да се разглежда като способ за доброволно уреждане на спорове, който може да подпомага, но не да замества правораздаването. В рамките на „всящ“ процес медиацията може да способства за процесуална икономия, намаляване на конфликта и постигане на устойчиво споразумение. Съдът следва да насърчава страните към медиация, без да накърнява правото им на съдебна защита и

достъп до съд. Практическата ѝ стойност е най-видима при дела с продължаващи правоотношения и възможност за компромис. Балансът между доброволност и ефективност е ключов за доверието в процедурата.

5. През 2016г. в ЗСВ бяха приети промени, които закрепиха законово определени параметри на съдийското самоуправление. Какво е Вашето мнение за приложението им на практика за времето на действието им? Как се реализира съдийското самоуправление в съда, в който правораздавате? Има ли необходимост от разширяване и в каква посока?

Съдийското самоуправление е една от стъпките в реформата на съдебната власт, която дава ефект. Законите изменения, даващи отделни правомощия на общите събрания, предоставят възможност за участие на магистратите във вземането на управленски решения и осъзнаване на отговорността на управленския процес. В Окръжен съд-гр.Добрич то се реализира в обсъждането и приемането на различни вътрешни правила, насочени към повишаване ефективността на дейността ни, като правила за случайно разпределение, за заместване, допълване на съдии в състави, определяне на броя съдии във всяко отделение, в приемане на общи времеви стандарти за разглеждане на делата и др.

Считам, че съдийското самоуправление и параметрите, в които е регламентирано, оказва благоприятно влияние не само върху работния процес, но и във взаимоотношенията/диалога между самите магистрати.

6. Вече няма общ Кодекс за етично поведение на българските магистрати. Смятате ли, че това беше по-доброто решение или кодексът трябваше да остане единен?

Изготвените и приети в края на 2023г. два отделни кодекса за етично поведение възпроизвеждат принципите и правилата на отменения общ кодекс за етично поведение на българските магистрати. Доколкото всяка система на органите на съдебната власт има свои специфики, смятам за положително разделянето на правилата за съдии и отделно за прокурори и следователи. Следва да отбележа, че в по-голямата си част двата кодекса съвпадат и прогласяват и преследват едни и същи принципи и ценности.

7. Смятате ли, че Висш съдебен съвет, който е с изтекъл мандат вече повече от две години е легитимен да реализира кадрова политика по отношение на избор на административни ръководители в органите на съдебната власт /и извън „тримата големи“/, особено и след решението на СЕС от 30.04.2025г.?

Моето мнение е, че настоящият ВСС, независимо от изтеклия мандат, е легитимен орган, в чиито правомощия е да реализира кадрова политика по отношение на избор на административни ръководители в органите на съдебната власт, в противен случай нямаше да участвам в настоящата процедура. Решението на СЕС от 30.04.2025г. поставя акцент върху необходимостта от гаранции за независимост и предвидимост на кадровите процедури. В този аспект практическата легитимност на

настоящия състав на ВСС се извежда от законосъобразното, прозрачно, мотивирано и отговорно упражняване на правомощията.

8. На стр.2 от концепцията си посочвате, че сте бил зам.-председател на РС-Добрич, а след това сте назначен за зам.-председател на ОС-Добрич – респективно 11 и 10 години. Бихте ли споделили мнението си дали считате, че подобно кадрово израстване не демотивира съдиите от ОС-Добрич да се кандидатира в конкурса за административен ръководител на съда?

Не смятам, че по какъвто и да е начин, с действие или бездействие съм мотивирал или демотивирал някого да участва или не в конкурса за заемане на длъжността административен ръководител – председател на Окръжен съд - Добрич. Освен това не считам, че включването ми в управленския екип на избрания през 2014г. Административен ръководител е „кадрово израстване“. Преминването ми в Окръжен съд – Добрич би могло да се квалифицира по-скоро, като поемане на отговорност, с каквато голяма част от хората не са склонни да се ангажират. Моята мотивация да се кандидатирам в този конкурс е описана подробно в концепцията ми за развитие на ДОС в следващите пет години. Как точно е повлияла и дали е повлияла на някого от колегите в Окръжен съд – Добрич кандидатурата ми, не бих могъл да кажа, но следва да се има предвид, че конкурсната процедура бе обявена в ДВ бр.94/04.11.2025г., а моите документи са подадени във ВСС на 02.12.2025г. – в края на законовия срок.

9. На стр.44 от концепцията Ви посочвате: „Единственото, което може да се очаква от мен, ако бъда избран за следващ административен ръководител, е да продължа дейността по начина, по който това е правено досега и да не допускам понижение на резултатите, което не изключва възможността те да бъдат подобрени“. Бихте ли споделили доколко административният ръководител има поле за новаторство и създаване на добри нови практики?

Всеки един административен ръководител има поле за новаторство и създаване на добри нови практики при добро желание. Например въвеждането на изкуствения интелект в ежедневната правораздавателна дейност на съда. В момента България е една от страните в Европа с най-развито електронно правосъдие, което напълно откликва на облика на съвременните технологии и достижения на науката, както и на обществените нагласи и очаквания. Съдът не е самоцел, не съществува заради себе си, той правораздава в името на народа и неговата основна функция е за разрешаване на споровете, а те обикновено са свързани с актуалното съвременно развитие на обществото, чиято неразделна част са технологиите и изкуствения интелект, който през следващите няколко години ще навлиза изключително много във всички аспекти на живота. От гледна точка на функционалност същият има своето място в различни аспекти на съдийската работа, например търсене и

намиране на относима към конкретен казус съдебна практика. Всички знаем, че правосъдието не е самоцел, то има своя социален елемент, който един изкуствен интелект не би могъл да притежава, поради което и не би могъл да замени съдията. Но това не изключва възможността изкуственият интелект да бъде употребен там, където това е възможно и където би дал своя положителен облик в намаляване на човешкия ресурс.

С уважение:

Петър Монев
зам. адм. ръководител – заместник-
председател
на Окръжен съд – Добрич